

به نام خدا

مؤسسه فرهنگی هنری
دیباگران تهران

مجموعه کتاب‌های زنده، شاد و خلاق

جغرافیا

منطبق با برنامه‌های درسی

سال دوم دوره راهنمایی

مؤلفان

سید سینا ساداتی شاد

وحید ارژنگی

عنوان: جغرافیا (منطبق با برنامه‌های درسی سال دوم دوره راهنمایی) مجموعه کتاب‌های زنده، شاد و خلاق

مؤلفان: سید سینا ساداتی شاد، وحید ارژنگی

مدیر مسئول پروژه: محسن عظیم نژاد

امور فنی و اجرایی: مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

شورای برنامه‌ریزی و تألیف: علی برورش، حسین کی‌نژاد، محمد ناصرزاده و سعیده عفاف

مؤسسه همکار: گروه آموزشی زانیار

دبیر تولید و محتوا: محمد ناصرزاده

ویراستاران علمی: سعیده نقوی، حسین زحمتکش

ویراستار ادبی: حمدا تیموری

صفحه آرایی و گرافیک: علی هاشمی (ایلیا) با همکاری آرزو مهدوی

تصویرگر: محسن یارقلی

طرح روی جلد: مریم فرحان

ناظر چاپ: علیرضا گلشادی

نوبت چاپ: اول

تاریخ نشر: اردیبهشت ماه ۱۳۹۱

چاپ: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت با cd همراه: ۱۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۲۴-۱۸۵-۷

ISBN: 978-600-124-185-7

سرساز: ساداتی‌ساد، سیدسینا، ۱۳۶۰-

عنوان و نام پدیدآور: جغرافیا منطبق با برنامه‌های درسی سال دوم دوره راهنمایی - مؤلفان سید سینا ساداتی شاد، وحید ارژنگی.

مصححات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص: مصور (رنگی)

فروست: مجموعه کتاب‌های زنده، شاد و خلاق.

شابک: 978-600-124-185-7

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: جغرافیا - - راهنمای آموزشی (راهنمایی)

شناسه افزوده: ارژنگی، وحید، ۱۳۵۹-

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ج ۲ ص ۷۲۳ GVT

رده‌بندی دیویی: ۹۱۰۰۷۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۴-۷۲۶

نشانی دفتر مرکزی: تهران، سعادت آباد، میدان کاج، خ سرو شرقی، روبه‌روی خ علامه، بلاک ۴۹

وب سایت: dibagaran.mft.info

صندوق پستی: ۱۴۳۳۵۹۴۳

نسبای واحد فروش: تهران، شهران، بالاتر از میدان دوم، نبش کوچه شهید عسگری، تلاک ۱۵۷

کد پستی: ۱۴۷۸۷۱۵۶۹۱

نمایر: ۴۴۳۰۸۸۸۸

تلفن: ۴۴۳۰۴۳۰۱-۵

فروش اینترنتی: www.mftshop.com

سب الکترونیکی: bookmarket@mftmail.com

هر گونه چاپ و تکثیر و الگوبرداری از محتویات کتاب و CD بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

خط مشی کیفیت انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیپاگران تهران در عرضه کتاب ملی است که بتواند خواسته های به روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد.

عصر حاضر، عصر دانایی است، عصری است که اطلاعات، دانش و آگاهی اساسی ترین دارایی انسان ها، ملل و جوامع به شمار می آید. در این عصر پدیده فناوری اطلاعات و ارتباطات و نفوذ آن در حوزه های مختلف تحولات عظیمی را موجب شده است.

در موضوع آموزش و پرورش نیز این فناوری و کاربردهای آن رویکردهای جدیدی را در حوزه های برنامه ریزی، نظارت، اجرا و ارزشیابی مطرح نموده است که از آن جمله تغییر در فرایندهای یاددهی- یادگیری با هدف مشارکت فعال یادگیرندگان می باشد، تدبیر لحاظ است که امروزه کاربرد هوشمندانه فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزشی نه فقط یک انتخاب، بلکه یک ضرورت اجتناب ناپذیر می باشد.

در این راستا موضوع مدارس هوشمند فرصت معتمدی را برای صاحب نظران و متخصصان فراهم آورده تا با تأکید بر نقش معلم و آموزش چهره به چهره با بهره جستن از تجارب گذشته و با نگاهی به آینده از ظرفیت های فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی حداکثر استفاده را به عمل آورده و هر روز شاهد ظهور نوآوری یا خلق اثر در این حوزه باشیم.

انتشارات دیپاگران تهران افتخار دارد که در راستای تحقق اهداف تعلیم و تربیت فرزندان کشور عزیزمان ایران و به پشتوانه سال ها تجربه گرانقدر در حوزه نشر و انتشار کتاب های درسی، هر چارچوب همکاری با جمعی از مدیران، معلمان و متخصصان در دو حوزه آموزش و فناوری اطلاعات در کنار این عزیزان سهمی را برعهده داشته باشد که در اینجا از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی می نماید.

همچنین با اغتنام این فرصت از حمایت های پیشگام عرصه های توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور، جناب آقای دکتر سعادت مدیر عامل محترم مجتمع فنی تهران، از زحمات مدیر پروژه جناب آقای محسن عظیم نژاد، از پیگیری های جناب آقای علی پرورش، از همکاران خود در انتشارات خصوصاً خانم ها هما تموری، زهره قزلباش، سودابه بهرامی و آقای منصور عزیزی نیز تشکر می نمایم.

با حمد و سپاس ایزد منان که با الطاف بیکران خود این توفیق را به جمع ارزانی داشت.

حسین نوابخش: مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیپاگران تهران

publishing@mftmail.com

در دنیایی که سواد دیجیتالی به عنوان مبنای پایه برای سنجش باسوادی انسان‌ها تعیین شده و ذائقه یادگیری کودکان امروز با ظهور و گسترش ابزارهای الکترونیکی، تغییر یافته است. آیا می‌توان آموزش را با روش‌های سنتی ادامه داد؟ آیا کودکان و نوجوانان چندرسانه‌ای و نسل دیجیتال امروز را می‌توان در فضای سنتی متعلق به فضای گذشته آموزش داد؟ آیا نظریه‌های جدید یادگیری که اغلب بر یادگیری مشارکتی تأکید دارند و خلق دانش را بر اندوختن دانش ترجیح می‌دهند با روش‌های سنتی آموزش امکان‌پذیر است؟ مسلماً پاسخ به اینگونه سؤالات خیر است، زیرا دانش بشری و کشف ابعاد جدید بر مکانیزم‌های یادگیری انسان زمینه تحول دائمی را در حوزه آموزش فراهم کرده است. امروزه بر اساس توسعه فناوری‌های نوین قرن ۲۱ و در شروع زندگی هزاره سوم، روش‌های جدید یادگیری و یاددهی توسط دانشمندان ارائه شده که پیشرفت و ارتقاء نظام‌های آموزشی جهان را در پی داشته است. در جهانی که بیش از ۹۰ درصد از اقتصاد آن تا سال ۲۰۳۰ به فناوری و به خصوص فناوری‌های پیشرفته وابسته خواهد شد باید روش‌های جدید را در حوزه آموزش تجربه کرد تا بتوان در چنین جهانی که به صورت یک دهکده کوچک در آمده امکان یک زندگی مناسب را فراهم کرد. باید پذیرفت که در کشورمان ایران، جایگاه آموزش سنتی بسیار خوب بوده است، به طوری که همواره دانش‌آموزان ما در رقابت‌های جهانی جزء برترین‌ها بوده‌اند و رشد علمی ما در چند سال گذشته همواره مثبت بوده است. با این وجود همواره در حوزه کاربرد علم، تولید و توسعه فناوری وضع خوبی نداشته‌ایم و موفق نبودیم توسعه مدارس هوشمند می‌تواند یکی از راهکارهایی باشد که با گسترش کمی و کیفی آن بتوانیم بر این مشکل مهم غلبه کنیم. روش‌های نوین آموزشی و تولید کتاب‌هایی با محتوای مناسب از جمله مکانیزم‌های تغییر و تحول در سیستم‌های آموزشی نوین هستند.

جای بسی خوشوقتی است که مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران که سهم بزرگی در آموزش‌های غیررسمی نوین کشور دارد و چالش‌های موجود آموزش کشور را به درستی می‌شناسد، در تلاش است تا با تولید کتاب‌های طرح هوشمندسازی مدارس ایران (هما) سهم خود را در ارتقاء آموزش نوین کشور انجام دهد. دیباگران تهران دریافته است که وظیفه سیستم آموزش کشور باید تلاش برای آمادسازی دانش‌آموزان به منظور زندگی در فضای مجازی هزاره سوم باشد. در این مسیر با استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات می‌توان بسیاری از مشکلات و محدودیت‌های آموزش سنتی را از بین برد و علاوه بر آن با استفاده از اینگونه فناوری‌ها زمینه توانمندسازی دانش‌آموزان را در جهت افزایش دانایی و رفع نیازهای آموزشی پوشش داد.

بنده به سهم خود به عنوان پژوهشگری که در کنار سایر کارشناسان اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران موفق به تألیف کتاب نقشه راه مدارس هوشمند شده‌ام و در این زمینه مطالعات گسترده‌ای داشته‌ام از هر حرکتی که در جهت هوشمندسازی مدارس باشد، حمایت می‌کنم. لذا ضمن ارج نهادن به این اقدام خوب مؤسسه دیباگران تهران، از کلیه دست‌اندرکاران این طرح گسترده تشکر کرده و به کلیه عزیزان در حوزه مدارس هوشمند توصیه می‌کنم از این مجموعه غنی به نحو مطلوب استفاده نمایند.

دکتر علی‌اکبر جلالی

استاد دانشگاه علم و صنعت ایران

سخنی با خوانندگان

ایرانی‌ها، این مردم دوست‌داشتنی، یک ویژگی فوق‌العاده دارند، در هر دانش، هنر، صنعت و فناوری روزگاری قله و اوجش را تجربه کرده‌اند! در پزشکی ابن‌سینا، در شیمی رازی، در فیزیک ابن‌حیثم، در نقاشی کمال‌الملک، در مهندسی مکانیک و روباتیک با ظهور ابن‌جزری، در ریاضیات خوارزمی، در معماری استادان چیره دستی که آثارشان در گوشه و کنار کشور عزیزمان دیده می‌شود و ده‌ها نمونه دیگر...

در برخی علوم و هنرهای مدرن هم در سالیان گذشته ما به قله آن دست یافته‌ایم مانند سینما، سلول‌های بنیادی، هوافضا، صنایع موشکی و ...

آرزوی من این بود که بتوانیم گروهی باشیم که با شما خوانندگان خوبان، قله‌های آموزش فناوری اطلاعات (IT) را فتح کنیم تا روزی در فهرست فرهیختگان این مرز و بوم، نام گروه دیباگران تهران و خواندگانش به عنوان کسانی که در ایران بر قله آموزش تعاملی و به‌روز دنیا هم‌ردیف بهترین‌های جهان، محصولات بومی را ساخته‌اند، یاد شود.

لذا این مجموعه (کتاب‌های زنده، شاد و خلاق) را پیشکش پیش‌قراولان آموزش در این ملک کرده و از این‌که توانسته‌ایم تلفیقی از تألیف، نمایه‌های بصری و آزمون تعاملی را در رنگارنگی از دانش و هنر گرد آوریم به خود و خوانندگان ارجمندمان می‌بالیم و خدای را سپاسگزاریم.

مدیر پروژه هوشمند سازی مدارس ایران (هما)

محسن عظیم نژاد

فهرست مطالب

فصل اول: کره زمین و قاره آسیا

۱۳

درس اول: اقیانوس‌ها و قاره‌های جهان چگونه پراکنده شده‌اند؟

۱۹

درس دوم: قاره آسیا کجاست؟

۲۵

درس سوم: آسیا قاره فلات‌های بلند و جلگه‌های پهناور

۲۹

درس چهارم: آب و هوای قاره آسیا چگونه است؟

۳۳

درس پنجم: آسیای سبز کجاست؟ آسیای خشک کجاست؟

۳۹

درس ششم: آیا قاره آسیا پرجمعیت‌ترین قاره جهان است؟

۴۳

درس هفتم: نژاد، زبان و دین مردم آسیا چیست؟

۴۷

درس هشتم: مهم‌ترین ویژگی‌های اقتصادی قاره آسیا چیست؟

فصل دوم: قاره آفریقا

۵۳

درس نهم: آیا قاره آفریقا فلات وسیع و کم ارتفاعی است؟

۵۹

درس دهم: آفریقای سبز کجاست؟ آفریقای خشک کجاست؟

۶۵

درس یازدهم: از جمعیت، نژاد، زبان و دین مردم آفریقا چه می‌دانید؟

۷۱

درس دوازدهم: چرا قاره آفریقا صادرکننده مواد اولیه معدنی و کشاورزی است؟

فصل سوم: قاره اروپا

۷۷

درس سیزدهم: ناهم‌واری‌های قاره اروپا چگونه هستند؟

۸۱

درس چهاردهم: چرا اروپا قاره‌ای سرسبز و بدون بیابان است؟

۸۵

درس پانزدهم: ویژگی‌های انسانی قاره اروپا چیست؟

۸۹

درس شانزدهم: چرا اقتصاد قاره اروپا پیشرفته است؟

فصل چهارم: قاره آمریکا

درس هفدهم: قاره آمریکا کجاست؟

۹۵

درس هجدهم: چرا آب و هوا و پوشش گیاهی قاره آمریکا از شمال به جنوب تغییر می‌کند؟

۹۶

درس نوزدهم: آیا آمریکا قاره‌ای با دو فرهنگ و تمدن مختلف است؟

۱۰۳

درس بیستم: چه عواملی سبب پیشرفت آمریکای شمالی شده است؟

۱۰۷

فصل پنجم: قاره استرالیا و اقیانوسیه

درس بیست و یکم: قاره استرالیا جزایر اقیانوسیه کجاست؟

۱۱۴

درس بیست و دوم: ویژگی‌های اقتصادی و انسانی قاره استرالیا و نیوزیلند چیست؟

۱۱۵

فصل ششم: قاره قطب جنوب

درس بیست و سوم: چرا قاره قطب جنوب به محافظت نیاز دارد؟

۱۲۱